

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

17 noiembrie 2022*

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Politica privind imigrarea – Directiva 2003/86/CE – Articolul 2 litera (f) – Articolul 10 alineatul (3) litera (a) – Noțiunea de «minor neînsoțit» – Dreptul la reîntregirea familiei – Refugiat minor care era căsătorit la momentul intrării sale pe teritoriul unui stat membru – Căsătorie a unui copil, nerecunoscută în acest stat membru – Coabitare cu soțul care are reședința în mod legal în acest stat membru”

În cauza C-230/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Consiliul Contenciosului privind Străinii, Belgia), prin decizia din 6 aprilie 2021, primită de Curte la 9 aprilie 2021, în procedura

X, acționând în nume propriu și în calitatea sa legală de reprezentantă a copiilor săi minori Y și Z,

împotriva

Belgische Staat,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna K. Jürimäe, președintă de cameră, și domnii M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (raportor) și M. Gavalec, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: doamna M. Ferreira, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 31 martie 2022,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru X, acționând în nume propriu și în calitatea sa legală de reprezentantă a copiilor săi minori Y și Z, de J. Schellemans, K. Verhaegen și K. Verstrepen, avocatul;
- pentru guvernul belgian, de M. Jacobs, C. Pochet și M. Van Regemorter, în calitate de agenți, asistate de D. Matray și S. Matray, avocats, și S. Van Rompaey, advocaat;
- pentru Comisia Europeană, de C. Cattabriga și S. Noë, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: neerlandeza.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 16 iunie 2022,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 litera (f) și a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei (JO 2003, L 251, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 164).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între X, acționând în nume propriu și în calitate sa de reprezentant legal al copiilor săi minori Y și Z, pe de o parte, și Belgische Staat (statul belgian), pe de altă parte, în legătură cu respingerea cererii sale de viză în vederea reîntregirii familiei cu fiica sa, precum și în legătură cu respingerea cererilor sale de viză umanitară pentru Y și Z.

Cadrul juridic

Directiva 2003/86

- 3 Considerentele (2) și (8) ale Directivei 2003/86 enunță:
  - „(2) Măsurile privind reîntregirea familiei ar trebui adoptate în conformitate cu obligația de protecție a familiei și de respectare a vieții de familie, care este consacrată în numeroase instrumente de drept internațional. Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și respectă principiile recunoscute în special de articolul 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
  - [...]
  - (8) O atenție deosebită ar trebui acordată situației refugiaților, ca urmare a motivelor care i-au constrâns să își părăsească țara și care îi împiedică să ducă o viață în familie normală în țara lor. Prin urmare, ar trebui prevăzute condiții mai favorabile pentru exercitarea dreptului acestora la reîntregirea familiei.”

- 4 Articolul 1 din această directivă are următorul cuprins:

„Prezenta directivă are ca obiectiv stabilirea condițiilor în care se exercită dreptul la reîntregirea familiei pe care îl au resortisanții țărilor terțe care au reședința în mod legal pe teritoriul statelor membre.”

- 5 Articolul 2 litera (f) din directiva menționată definește „minorul neînsoțit” în următorii termeni:

„orice resortisant al unei țări terțe sau apatrid cu vârsta sub 18 ani, care intră pe teritoriul unui stat membru fără a fi însoțit de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru el prin lege sau cutumă și atâta timp cât nu este efectiv luat în îngrijire de o astfel de persoană, sau orice persoană minoră care este lăsată neînsoțită după intrarea pe teritoriul unui stat membru”.

6 Articolul 4 alineatele (1), (2) și (5) din aceeași directivă prevede:

„(1) Statele membre autorizează intrarea și șederea, în conformitate cu prezenta directivă și sub rezerva respectării condițiilor prevăzute de capitolul IV, precum și la articolul 16, a următorilor membri ai familiei:

- (a) soțul susținătorului reîntregirii;
- (b) copiii minori ai susținătorului reîntregirii și ai soțului acestuia, inclusiv copiii adoptați în conformitate cu o decizie luată de autoritatea competentă a statului membru în cauză sau cu o decizie executorie în mod automat în temeiul obligațiilor internaționale ale respectivului stat membru sau care trebuie recunoscută în conformitate cu obligațiile internaționale;
- (c) copiii minori, inclusiv copiii adoptați, ai susținătorului reîntregirii, atunci când acesta exercită drepturile părintești asupra copiilor și aceștia se află în întreținerea sa. Statele membre pot autoriza reîntregirea pentru copiii asupra cărora drepturile părintești sunt exercitate în comun, cu condiția ca celălalt titular al drepturilor părintești să fi consimțit;
- (d) copiii minori, inclusiv copiii adoptați, ai soțului, atunci când soțul exercită drepturile părintești asupra copiilor și aceștia se află în întreținerea sa. Statele membre pot autoriza reîntregirea pentru copiii asupra cărora drepturile părintești sunt exercitate în comun, cu condiția ca celălalt titular al drepturilor părintești să fi consimțit.

Copiii minori menționați de prezentul articol trebuie să aibă sub vârsta majoratului stabilită prin lege în statul membru în cauză și să nu fie căsătoriți.

Prin derogare, atunci când un copil are o vârstă mai mare de 12 ani și sosește independent de restul familiei, statul membru poate examina, înainte de a-i autoriza intrarea și șederea în temeiul prezentei directive, dacă îndeplinește o condiție de integrare prevăzută de legislația sa existentă la data punerii în aplicare a prezentei directive.

(2) Statele membre pot, prin acte cu putere de lege sau de reglementare, autoriza intrarea și șederea, în temeiul prezentei directive, sub rezerva respectării condițiilor prevăzute de capitolul IV, a următorilor membri ai familiei:

- (a) rudele de gradul întâi pe linie ascendentă directă ale susținătorului reîntregirii sau ale soțului acestuia, dacă acestea se află în întreținerea sa și nu beneficiază de sprijinul familial necesar în țara de origine;

[...]

(5) Pentru a asigura o mai bună integrare și pentru a preveni căsătoriile forțate, statele membre pot solicita ca susținătorul reîntregirii și soțul/soția sa să aibă o vârstă minimă, care nu poate fi mai mare de 21 de ani, înainte ca soțul/soția să se poată alătura susținătorului reîntregirii.”

7 Articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2003/86 prevede:

„În timpul examinării cererii, statele membre se asigură că acordă atenția cuvenită interesului superior al copilului minor.”

8 Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din această directivă prevede:

„În cazul în care refugiatul este un minor neînsoțit, statele membre:

- (a) autorizează intrarea și șederea în scopul reîntregirii familiei pentru rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă fără a fi aplicate condițiile stabilite la articolul 4 alineatul (2) litera (a)”.

Regulamentul Dublin III

9 Articolul 2 litera (g) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31, denumit în continuare „Regulamentul Dublin III”) cuprinde următoarea definiție:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

- (g) «membri de familie» înseamnă, în măsura în care familia exista deja în țara de origine, următorii membri de familie ai solicitantului care sunt prezenți pe teritoriul statelor membre:

[...]

- atunci când beneficiarul de protecție internațională este minor și necăsătorit, tatăl, mama sau alt adult responsabil de aceasta fie în temeiul legii, fie în temeiul practicii din statul membru în care este prezent beneficiarul”.

10 Articolul 8 alineatul (1) din acest regulament enunță:

„În cazul în care solicitantul este un minor neînsoțit, statul membru responsabil este acela unde un membru de familie sau un frate sau o soră a minorului neînsoțit se află în mod legal, cu condiția ca acest lucru să fie în interesul superior al minorului. În cazul în care solicitantul este un minor căsătorit al cărui soț/a cărui soție nu este prezent(ă) în mod legal pe teritoriul statelor membre, statul membru responsabil este acela unde tatăl, mama sau un alt adult responsabil de minor fie în temeiul legii, fie în temeiul practicii din acel stat membru, sau sora sau fratele acestuia sunt prezenți în mod legal.”

11 Articolul 9 din regulamentul menționat prevede:

„În cazul în care solicitantul are un membru de familie, indiferent dacă familia s-a format anterior în țara de origine, căruia i-a fost permis să își aibă reședința în calitate de beneficiar de protecție internațională într-un stat membru, acel stat membru este responsabil de examinarea cererii de protecție internațională, cu condiția ca persoanele în cauză să își fi exprimat în scris dorința în acest sens.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 12 X, care declară că este de origine palestiniană, are o fiică născută la 2 februarie 2001. La 8 decembrie 2016, această fiică, la acea dată în vârstă de 15 ani, s-a căsătorit cu Y. B. în Liban.
- 13 La 28 august 2017, fiica lui X a sosit în Belgia pentru a i se alătura lui Y. B., care deținea un permis de ședere valabil în acest stat membru.
- 14 La 29 august 2017, serviciul de tutelă al FOD Justitie (Serviciul Public Federal de Justiție, Belgia) a considerat că fiica lui X era o minoră străină neînsoțită și i-a desemnat un tutore.
- 15 La 20 septembrie 2017, fiica lui X a depus o cerere de protecție internațională la autoritățile belgiene.
- 16 În aceeași zi, Dienst Vreemdelingenzaken (Oficiul pentru Străini, Belgia) a refuzat recunoașterea actului de căsătorie al fiicei lui X, pentru motivul că era vorba despre căsătoria unui copil, incompatibilă cu ordinea publică, în temeiul articolelor relevante din Codul de drept internațional privat belgian.
- 17 La 26 septembrie 2018, fiica lui X a fost recunoscută ca refugiat.
- 18 La 18 decembrie 2018, X a depus la ambasada Belgiei din Liban, pe de o parte, o cerere de viză în vederea reîntregirii familiei cu fiica sa și, pe de altă parte, cereri de viză umanitare pentru fiii săi minori, Y și Z.
- 19 Prin trei decizii din 21 iunie 2019, delegatul minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, van Asiel en Migratie (ministrul pentru afaceri sociale și sănătate publică și pentru azil și migrație, Belgia) (denumit în continuare „ministrul”) a respins cererile de viză formulate de X la 18 decembrie 2018. Aceste decizii au fost anulate de instanța de trimitere printr-o hotărâre din 7 noiembrie 2019.
- 20 În urma acestei anulări, ministrul a adoptat, la 17 martie 2020, trei noi decizii prin care a refuzat vizele menționate. În aceste decizii, el a considerat în esență că, având în vedere legislația belgiană privind străinii, dintre ale cărei dispoziții unele transpun Directiva 2003/86, familia nucleară este formată din soți și din copiii minori celibatari. În consecință, fiica lui X, după o căsătorie valabilă în țara în care a fost încheiată, nu ar mai face parte din familia nucleară a părinților săi.
- 21 La 10 august 2020, X a formulat o acțiune împotriva deciziilor menționate în fața instanței de trimitere.
- 22 În susținerea acțiunii sale, X arată că nici legislația belgiană privind străinii, nici Directiva 2003/86 nu impun ca un refugiat să fie necăsătorit pentru a putea beneficia de dreptul la reîntregirea familiei cu părinții săi. În plus, întrucât certificatul de căsătorie al fiicei sale nu a fost recunoscut în Belgia, el nu ar produce niciun efect juridic în acest stat membru. Ea susține că fiica sa trebuie să îndeplinească doar două condiții pentru a beneficia de dreptul la reîntregirea familiei cu părinții săi și că acestea sunt întrunite din moment ce fiica sa este, pe de o parte, minoră și, pe de altă parte, neînsoțită, în sensul articolului 2 litera (f) din Directiva 2003/86.

- 23 Instanța de trimitere consideră că situația fiicei lui X pare să intre sub incidența noțiunii de „minor neînsoțit”, în sensul articolului 10 alineatul (3) litera (a) coroborat cu articolul 2 litera (f) din Directiva 2003/86. În această privință, ea arată că directiva amintită nu conține nicio indicație cu privire la situația matrimonială a minorului neînsoțit. Această instanță observă însă că este necesar să se țină seama și de articolul 9 din Regulamentul Dublin III, care impune ca refugiatul minor să fie necăsătorit pentru ca statul membru în care are reședința să fie responsabil de prelucrarea cererii de protecție internațională a părinților săi.
- 24 În aceste condiții, Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Consiliul Contenciosului privind Străinii, Belgia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Dreptul Uniunii, în special articolul 2 litera (f) coroborat cu articolul 10 alineatul (3) litera (a) din [Directiva 2003/86] trebuie interpretat în sensul că un refugiat «minor neînsoțit» care are reședința într-un stat membru trebuie să fie «necăsătorit», în conformitate cu legislația națională, pentru a deschide dreptul la reîntregirea familiei cu ascendenții pe linie directă?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ, un refugiat minor a cărui căsătorie încheiată în străinătate nu este recunoscută din motive de ordine publică poate fi considerat «minor neînsoțit» în sensul articolului 2 litera (f) și al articolului 10 alineatul (3) din [Directiva 2003/86]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 25 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 coroborat cu articolul 2 litera (f) din această directivă trebuie interpretat în sensul că, pentru a dobândi statutul de susținător al reîntregirii familiei cu rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă, un refugiat minor neînsoțit care are reședința într-un stat membru trebuie să fie necăsătorit.
- 26 Trebuie amintit de la bun început că dintr-o jurisprudență constantă a Curții rezultă că, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele reglementării din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 17 noiembrie 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punctul 12, și Hotărârea din 20 iunie 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, punctul 55).
- 27 În primul rând, din modul de redactare a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 reiese că, în cazul în care refugiatul este un minor neînsoțit, în sensul articolului 2 litera (f) din această directivă, statele membre „autorizează intrarea și șederea în scopul reîntregirii familiei pentru rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă fără a fi aplicate condițiile stabilite la articolul 4 alineatul (2) litera (a)”.
- 28 Astfel, articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 impune statelor membre obligația pozitivă precisă de a autoriza, în ipoteza stabilită de această dispoziție, reîntregirea familiei pentru rudele de gradul întâi pe linie ascendentă directă ale susținătorului reîntregirii. Dreptul la reîntregirea familiei recunoscut astfel refugiaților minori neînsoțiți nu este supus nici unei marje

- de apreciere din partea statelor membre, nici condițiilor prevăzute la articolul 4 alineatul (2) litera (a) din aceeași directivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S, C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 34).
- 29 Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 nu prevede în mod expres că refugiatul minor trebuie să fie necăsătorit pentru ca intrarea și șederea rudelor sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă să fie autorizate în scopul reîntregirii familiei.
- 30 Pe de altă parte, potrivit articolului 2 litera (f) din Directiva 2003/86, minorul neînsoțit este definit ca „orice resortisant al unei țări terțe sau apatrid cu vârsta sub 18 ani, care intră pe teritoriul unui stat membru fără a fi însoțit de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru el prin lege sau cutumă și atâta timp cât nu este efectiv luat în îngrijire de o astfel de persoană, sau orice persoană minoră care este lăsată neînsoțită după intrarea pe teritoriul unui stat membru”.
- 31 Curtea a statuat deja că această definiție prevede două condiții, și anume ca persoana interesată să fie „minoră” și să fie „neînsoțită” (Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S, C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 37).
- 32 După cum a arătat domnul avocat general la punctul 28 din concluzii, această definiție nu face nicio referire la starea civilă a minorului și nu impune ca minorul să fie celibatar pentru a putea fi considerat minor neînsoțit.
- 33 În ceea ce privește, în al doilea rând, contextul în care se înscrie articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, trebuie subliniat că această directivă conține dispoziții care vizează în mod expres situații în care se ține seama de statutul matrimonial al minorului.
- 34 În special, articolul 4 alineatul (1) din directiva amintită, care stabilește membrii familiei susținătorului reîntregirii care pot beneficia de reîntregirea familiei, prevede că „[c]opiii minori menționați de prezentul articol trebuie [...] să nu fie căsătoriți”. Astfel, potrivit acestei dispoziții, copiii minori ai părintelui susținător al reîntregirii nu au posibilitatea de intrare și de ședere în Uniunea Europeană în temeiul reîntregirii familiei decât cu condiția de a nu fi căsătoriți.
- 35 Faptul că legiuitorul Uniunii a prevăzut o asemenea condiție în ceea ce privește starea civilă a copiilor minori ai unui părinte susținător al reîntregirii, dar nu și pentru susținătorul reîntregirii refugiat minor neînsoțit pare să demonstreze intenția sa de a nu restrânge beneficiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 doar la refugiații minori neînsoțiți și necăsătoriți.
- 36 Pe de altă parte, contrar celor susținute de guvernul belgian, această interpretare a contextului în care se înscrie articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 coroborat cu articolul 2 litera (f) din această directivă nu creează o inegalitate de tratament între situația unui minor căsătorit care solicită reîntregirea familiei cu ascendentul său care este susținător al reîntregirii, prevăzută la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2003/86, și cea a unui susținător al reîntregirii refugiat minor neînsoțit și căsătorit, a cărui rudă de gradul întâi pe linie ascendentă directă solicită să beneficieze de reîntregirea familiei, vizată la articolul 10 alineatul (3) litera (a) din directiva menționată, din moment ce aceste două situații nu sunt comparabile.
- 37 Astfel, un refugiat minor neînsoțit care locuiește singur pe teritoriul altui stat decât statul său de origine se află într-o poziție de vulnerabilitate deosebită care justifică favorizarea reîntregirii familiei cu rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă care se află în afara Uniunii. Această diferență de situație justifică faptul că dreptul la reîntregirea familiei al acestuia din urmă

- nu este supus condițiilor prevăzute la articolul 4 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2003/86, ci celor prevăzute la articolul 10 alineatul (3) litera (a) din aceasta, care urmărește în mod specific să garanteze o protecție mai mare refugiaților care au calitatea de minori neînsoțiți (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S, C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 44).
- 38 Această protecție este cu atât mai necesară cu cât statele membre pot să impună, în conformitate cu articolul 4 alineatul (5) din această directivă, în cadrul unei reîntregiri a familiei pentru soți, o condiție de vârstă minimă susținătorului reîntregirii și soțului său înainte ca cel din urmă să se poată alătura celui dintâi. Într-o asemenea ipoteză, o interpretare a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din directiva menționată care ar refuza reîntregirea familiei cu rudele de gradul întâi pe linie ascendentă directă atunci când refugiatul minor neînsoțit susținător al reîntregirii este căsătorit ar plasa acest minor într-o situație de vulnerabilitate deosebită, întrucât el ar fi privat, în lipsa soțului și a ascendenților săi, de orice rețea familială în statul membru în care se află.
- 39 Guvernul belgian arată că articolul 9 și articolul 2 litera (g) ultima liniuță din Regulamentul Dublin III impun ca refugiatul minor să nu fie căsătorit și ca familia să existe deja în țara de origine pentru ca statul membru în care acest refugiat are reședința să fie responsabil de prelucrarea cererii de protecție internațională a mamei sau a tatălui său. Acest regulament nu privește însă condițiile cărora le este supus dreptul la reîntregirea familiei al refugiaților minori neînsoțiți, ci stabilirea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil depuse în unul dintre statele membre. Așadar, regulamentul menționat nu este relevant pentru litigiul principal.
- 40 În al treilea rând, în ceea ce privește finalitatea Directivei 2003/86, trebuie amintit că ea constă, potrivit articolului 1 din aceasta, în stabilirea condițiilor în care se exercită dreptul la reîntregirea familiei pe care îl au resortisanții țărilor terțe care au reședința în mod legal pe teritoriul statelor membre.
- 41 În această privință, din considerentul (8) al directivei menționate reiese că ea prevede pentru refugiați condiții mai favorabile pentru exercitarea dreptului respectiv la reîntregirea familiei, întrucât situația lor necesită o atenție deosebită ca urmare a motivelor care i-au constrâns să își părăsească țara și care îi împiedică să ducă o viață în familie normală în țara lor. În conformitate cu acest obiectiv, directiva menționată urmărește să faciliteze reîntregirea familiei unui refugiat minor neînsoțit cu rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă.
- 42 Astfel, în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2003/86, posibilitatea unei asemenea regroupări este, în principiu, lăsată la discreția fiecărui stat membru și este supusă, printre altele, condiției ca rudele de gradul întâi pe linie ascendentă directă să se afle în întreținerea susținătorului reîntregirii și să nu beneficieze de sprijinul familial necesar în țara de origine. În schimb, așa cum s-a amintit la punctul 28 din prezenta hotărâre, articolul 10 alineatul (3) litera (a) din această directivă derogă de la acest principiu.
- 43 Pe de altă parte, după cum s-a amintit la punctul 37 din prezenta hotărâre, Directiva 2003/86 urmărește, în general, nu doar obiectivul de a favoriza reîntregirea familiei și de a acorda o protecție resortisanților unor țări terțe, în special minorilor, ci articolul 10 alineatul (3) litera (a) din aceasta urmărește în mod specific să garanteze o protecție mai mare refugiaților care au calitatea de minor neînsoțit (Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S, C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 44, precum și jurisprudența citată).

- 44 Ținând seama de acest context, o interpretare a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, care ar restrânge beneficiul dreptului la reîntregirea familiei cu rudele lor de gradul întâi pe linie ascendentă directă doar la refugiații minori neînsoțiți care nu sunt căsătoriți, ar fi contrară acestui obiectiv de protecție specială.
- 45 Într-adevăr, după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 46 din concluzii, o asemenea interpretare ar avea drept consecință faptul că un refugiat minor neînsoțit căsătorit al cărui soț are reședința pe teritoriul Uniunii nu ar putea beneficia de protecția mai mare conferită de Directiva 2003/86, deși vulnerabilitatea specifică a minorilor nu este atenuată ca urmare a căsătoriei. Dimpotrivă, faptul de a fi căsătorit poate indica, în special pentru fetele minore, expunerea la o formă gravă de violență pe care o constituie căsătoriile copiilor și căsătoriile forțate.
- 46 În plus, trebuie subliniat că starea civilă a unui refugiat minor neînsoțit poate fi adesea dificil de stabilit, în special în cazul refugiaților originari din țări care nu sunt în măsură să elibereze documente oficiale fiabile. Astfel, interpretarea potrivit căreia articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 nu restrânge beneficiul reîntregirii familiei cu rudele de gradul întâi pe linie ascendentă directă doar la refugiații minori neînsoțiți care nu sunt căsătoriți este de asemenea conformă cu principiile egalității de tratament și securității juridice, din moment ce garantează că dreptul la reîntregirea familiei nu depinde de capacitățile administrative ale țării de origine a persoanei vizate.
- 47 În sfârșit, dispozițiile acestei directive trebuie interpretate și aplicate în lumina articolului 7 și a articolului 24 alineatele (2) și (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), după cum reiese, de altfel, din cuprinsul considerentului (2) și al articolului 5 alineatul (5) din directiva menționată, care impun statelor membre să examineze cererile de reîntregire a familiei în interesul copiilor vizați și acordând atenția cuvenită favorizării vieții de familie [Hotărârea din 16 iulie 2020, État belge (Reîntregirea familiei – Copil minor), C-133/19, C-136/19 și C-137/19, EU:C:2020:577, punctul 35, precum și jurisprudența citată].
- 48 În această privință, trebuie arătat, mai întâi, că articolul 7 din cartă recunoaște dreptul la respectarea vieții private sau de familie. Această dispoziție din cartă trebuie, în continuare, să fie coroborată cu obligația de a lua în considerare interesul superior al copilului, recunoscut la articolul 24 alineatul (2) din aceasta, dispoziția menționată aplicându-se de asemenea unor decizii care nu îl au în mod necesar ca destinatar pe minor, dar care au consecințe importante pentru acesta din urmă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 martie 2021, État belge (Returnarea părintelui unui minor), C-112/20, EU:C:2021:197, punctul 36]. În sfârșit, trebuie să se țină seama de necesitatea, exprimată la articolul 24 alineatul (3) din cartă, ca un copil să întrețină cu regularitate relații personale cu ambii părinți [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2020, État belge (Reîntregirea familiei – Copil minor), C-133/19, C-136/19 și C-137/19, EU:C:2020:577, punctul 34, precum și jurisprudența citată].
- 49 Având în vedere ceea ce precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 coroborat cu articolul 2 litera (f) din această directivă trebuie interpretat în sensul că un refugiat minor neînsoțit care are reședința într-un stat membru nu trebuie să fie necăsătorit pentru a dobândi statutul de susținător al reîntregirii în scopul reîntregirii familiei cu rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă.

Cu privire la a doua întrebare

- 50 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 51 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații în fața Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei coroborat cu articolul 2 litera (f) din această directivă

trebuie interpretat în sensul că

un refugiat minor neînsoțit care are reședința într-un stat membru nu trebuie să fie necăsătorit pentru a dobândi statutul de susținător al reîntregirii în scopul reîntregirii familiei cu rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă.

Semnături